

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Consilia || Salomonis, || Sive || Collecta Salomonis || Axiomata

Maxime Necessaria Homini, ut se ipsum sapienter dirigat ; E Gallico In
Latinum versa, revisa & amplicata per Auctorem, cum Indicibus
necessariis

Cureau De Lachambre, Pierre

Coloniæ Agrippinæ, 1694

Articulus II. De Regimine sui erga proprias Proles.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37935

ostende ei tantum partem tui amoris,
minimum coperias tuas debilitates. Tu
obligatio & felicitas sit, ipsi prudentia
inspirare, sed recordare, quod hoc non
efficies, nisi te per amicitiam reddas
amabilem.

ARTICVLVS SECVNDVS

*De Regimine sui erga propria
Proles.*

REGULA PRIMA.

*Nam & ego filius fui Patris mei, &
unigenitus & unigenitus coram matre
mea: & docebat me, atq; dicebat
suscipiat verba mea cor tuum
Posside Sapientiam. Prov. 4.*

PARAPHRASIS.

*Fueram & ego olim juvenis, dicit Salomon,
& puer quem amabat pater, & regerebat mater mea,
qua me multum diligebat, & semper apud se retinebat,
ut tot instructiones acciperem.*

quot signa amoris recipiebam. Tempus nunquam inutiliter transigebam, quia dum luderem & acciperem meae aetati decentes recreationes, voluit ut essem semper sedulus, & haberem cor apertum ad audiendum, quia semper aliquam dignam sententiam proferebat: ipsius discursus ordinariè fuerat.

Fili mi, ama sapientiam & virtutem super omnia bona mundi; Reliquum non est, nisi vanitas. Id verum bonum est, quod te honestum reddit hominem, & in hoc, quod Deus in te laudat, veram pone ambitionem. Observa ejus legem, & obedias ipsius voluntati. Non recordare id quod didicisti, ut ejus gratia felicitatem possideas, non illam derelinquas ob quamcunq; violentiam, quam posses sufferre. Nil timeas: Ipsa te conservabit, quamdiu tu eam retinebis.

REFLEXIO.

Quod prudentia etiam in parvis rebus magnas habeat inventiones, & quod habeat unam sublimem politicam quoad regimen alicujus infantis, qui
vix

vix de utero matris egreditur, hisce vix
dehis pulchra & utilia, difficulter tamen
imitabilia consilia.

Nempe amare tenerrimè aliquam
prolem, & ipsam omni occasione dili-
gere, ita tamen ne flos suæ ætatis, & can-
dor innocentia & simplicitatis destrua-
tur, eam domi suæ retinere, ita tamen ne
ad hoc cogi videatur: Ipsam continere
in timore & obedientia, ita tamen, ne
illi libertas subrepat. Ipsi infundere bo-
nas inclinationes, & facere ut inclinet
ad bona, ita tamen ne ulla violentia eju-
genio adhibeatur.

Facere taliter ne perdat respectum in-
ter familiaritates, nec amorem inter cor-
rectiones; Nec tempus ludendo, ut
semper addiscat aliquid ad Sapienciam
acquirendam, & ut in qualibet re, quæ
ipsi accidit, magis in prudentia & picta-
te instruatur; ut habeat suam recreatio-
nem in præsentia sui patris & matris,
quamvis hi non patiantur ejus errores,
ipsa nihilominus non sit contenta, alibi
quàm apud parentes retineri.

Ut cognoscat, quod reprehensiones
qua

quas patitur, proveniant ex benignitate, & ut suam matrem tam benè amet, dum minatur & excipit, quàm dum diligit; Ut parentibus paria signa veri affectûs demonstret, dum severè eam objurgant, quàm dum gratias & dona conferunt.

Ut affuescat etiâ minimas displicentias suæ matris sumere pro magno infortunio, & ut nullam severiorem timeat pœnam, quàm tristitiam suæ faciei & silentii.

Ut cum lacte ipsi imprimantur primæ dulcedines veræ devotionis, ita ut ipsius animæ hæc fixa permaneat regula: quod non fit in terra major felicitas, quàm vivere secundum leges rectæ rationis & justitiæ; Ut ipsi sæpius hæc eadem res differentibus modis inculcetur, ita tamen ne ex frequentiori auditu displicentiam accipiat; Et ut ipsi aliqua bona instructio detur oportuno tempore, dum fortè ludit aut cor apertum gerit, quò faciliùs verba ingrediantur, & ut sentiat complacentiam, dum addiscit ea quæ habet addiscenda. Hæc erunt exempla inimitabilia.

R.E-

REGULA SECUNDA.

Qui diligit filium, instanter erudit.
Eccl. 30.

PARAPHRASIS.

Qui amat filium nunquam cessabit ab instructione, secundum necessitatem suae aetatis, diriget omnes ejus corporis & ingenii motus per continuas & judiciosas instructiones.

REFLEXIO.

A Tempore quo instructionem proles tuae percipere queunt, applica te sedulo ad eas instruendas, considerando, quod educatio debeat immediate sequi ipsam nativitatem, quia cum eadem corruptio & inclinatio ad malum proveniunt.

Etiam in tenerrima aetate constituta proles, cum spiritualementem & immortalem habeat animam, scandalo est, si eam sinas brutaliter vivere, & nimis tarde ipsi suam inculcabis obligationem, si expectes, usque dum ad integrum perveniat usum rationis.

Quando

Quando natura est flexibilis & mollis, oportet eam flectere, & ipsi dare prima rudimenta affectionum & habitudinum, quas in vigore suæ ætatis habere debbit. Oportet ut proles tua operetur bonum, antequam sciat, quid sit bonum; Oportet ut assuescat ei per obedientiam & necessitatem, antequam cum iudicio eligat, & quamvis nesciat, quid faciat, tamen operetur secundum regulas rectæ rationis & honestatis.

Infantia habet suas perfectiones & virtutes, hinc dispone, ut eæ appareant statim ab infantia tui filii, à quo natura ipsum docet loqui & velle. Doce eum loqui & velle, sicut decet, & ita eum instrue, ut nulla ex ejus humanis actionibus brutalis appareat.

Felix & benè educatus Infans erit ille, qui domitas & obedientes habebit passiones, antequam ratio expergefiat, ita ut hac jam adeptâ, nihil habeat quod faciat, quam regnare in pace, & frui victoriâ, quam per bonam educationem acquisivit.

RE-

REGULA TERTIA.

*Qui docet filium suum laudabiliter
in illo, & in medio domesticorum
gloriabitur. Eccl. 30.*

PARAPHRASIS.

*Pater qui docet filium suum, & ipse
sua educationis curam habet, exinde
honorem ducet & videbit illum ama-
ri à propinquis, ac estimari à civibus.
Filius quem nutrit mater, & instruit
pater, erit gaudium sua domus, & fe-
licitas sua civitatis.*

REFLEXIO.

NEgligentia unius & negotia alte-
rius introduxerunt consuetudi-
nem confidendi aliis magistris prolium
instructionem. Quod tamen natura non
prætendebat, dum lac & amorem matris
intelligentiam & prudentiam patri tri-
bueret. Illius intentio fuerat, accumu-
lare gloriam eorum fœcunditati, & eos
patrem & matrem talis filii constituere,
qui integrè esset horum filius, & qui
suum nutrimentum & prudentiam nulli
alteri, quàm illorum curæ & regimini
abscribere deberet.

Ma-

Mater quæ non sinit suis brachiis prolem egredi, quam dum ratione uti potest; Pater qui talem prolem domo sua egredi non permittit, quàm dum ratio eum regit, & jam habitudinem contraxit sua agendi cum judicio, & amandi id quod honestum est, fruitur veris deliciis paternæ authoritatis, nec ullus homo perfectè dici potest felix in filio suo, quàm qui huic dedit vitam, scientiam, & virtutem.

Si filius tuus virtutem ab alio didicit, non est tuus, quàm ex dimidio, & ejus pulchras actiones tibi de jure attribuere non potes; Habebit ex te potentiam comedendi & dormiendi, à magistro verò suis prudenter sua peragendi & honoratam ducendi vitam.

REGULA QUARTA.

Qui docet filium, in medio amicorum gloriabitur. Eccl. 30.

PARAPHRASIS.

Qui educat sedulo filium suum, laborat tam multum pro aliis quàm pro se; gloria

gloriari potest inter suos propinquos
vicinos, quod sit eorum bonus amicus
cum sit bonus parens, & cum illis pro
paret bonum successorem, & fidelis
hæredem, qui recolet amicitiam, quam
habet cum illis, & bona exempla, quae
ipsis dedit.

R E F L E X I O.

Nemo hominum de bonis suis
gloriari potest, si pro suis prolibus
sufficiencia non habeat; Sed adhuc
de virtutibus possidet, si non sufficiencia
habeat ipsas in hæreditatem prolibus
linquendi, & impediendi, ne hæc virtutes
cum ipso moriantur.

Si adspiras ad immortalitatem, &
tactus es laudabili desiderio eam acquiri
rendi, taliter operare, ut omnes hæc
excellentes & pretiosæ, quas possides
post te & in destinato loco permanere
ut sint immortales & gloriosæ. Hinc
tua anima in cœlo, tua virtus in cœlo
prolium, tua reputatio & bonum
men in memoria amicorum, deponere
tua pecunia in thesauris Dei, & in
nibus pauperum.

Sed considera quod virtus non detur, sicut dantur bona, dicendo: *Ego ea relinquo*. Nihil agit in hoc passu, qui loquitur in hora mortis, & qui scribit per manum Notarii in suo Testamento: *Relinquo filio meo meam devotionem, & meam prudentiam*. Ex quo has filius tuus non habebit: si vis ut illas possideat, fac taliter, ut dum es sanus, earum possessionem accipiat, ponendo ipsi ante oculos bona exempla, ex quibus cognoscat, quod hæc possessio sit amabilis, & quod plus debeat amari, quàm divitiarum, & alia bona quæ pereunt.

REGULA QUINTA.

Equus indomitus evadit durus, & filius remissus evadit princeps.
Eccl. 30.

PARAPHRASIS.

Equus qui negligitur & non domatur in tempore, devenit indomitus; Et infans qui relinquitur in libertate sine reprehensione & castigatione, devenit incorrigibilis.

I REFLE-

Non expecta usque dum tua prole
committat magna crimina, ut cor-
rigatur & reprehendatur : Malitia con-
scit cum ætate, & usque ad eum tem-
porum & excessum pervenit, tibi castiga-
tio non solum inutilis est, verum etiam
periculosa.

Non expecta ut ejus parvæ indis-
tiones ad sacrilegia perveniant, aut
parvæ cholerae mutantur in furores,
moliuntur traditiones aut patriam.
Castiga eum dum adhuc aliquid boni
ris ex eo habere potes, & ille ex tua
veritate aliquid utilitatis sumere. Ma-
ximam habe curam, ne alii eum punire
causam habeant, quia hæc ipsa puni-
tio esset interitus tui filii, perditio tui
honoris, ruina tuæ domus, & opprobrium
tuæ posteritatis.

REGULA SEXTA.

*Læta filium tuum, & parvum
te faciet: Lude cum illo, &
tristabit te. Eccl. 30.*

PARAPHRASIS.

Si filium tuum semper osculis & affabilitatibus tractas, & continuas eum lacte tractare usque ad aetatem quindecim aut sedecim annorum; pro lacte tibi reddet fel, & tibi tantum timoris incuiet, quantum tu amoris erga eum habuisti.

Si ludis cum ipso, multum perdes in hoc lusu. Tua familiaritas recompensabitur cum aliquo vituperio, quod tibi mortem causabit.

REFLEXIO.

Infantes ad eam aetatem attingunt, ubi nec lacte amplius indigent nec affabilitatibus, nec cachinnis, neque familiaritate.

Semper oportet amorem ostendere, sed in tali aetate tui filii est cognoscere quod eum amas, nec opus est, ut ipsi hoc dicas. Habe tale silentium, quod omnia exequitur, ipsum corrigat, quando errat, & ipsum laudet, dum bene operatur.

Non intermitte ipsum laudare aut corrigere; sed ita age, si est possibile, ut eum

I 2 nec

nec laudes, nec corrigas, quam per oculos.

Quoniam oportet, ut tua praesentia tua tristitia sit ipsius supplicium; Si bene fecit, latetur de tua praesentia, & hoc pro sua remuneratione accipiat: Approba id quod fecit, sed ut haec approbatio si est possibile, sit muta, vel saltem multiloqua, & ut tua declaratio, quam ipsi desuper facies, non multum differat ab ipso silentio.

REGULA SEPTIMA.

Ne corrideas illi, nec doleas: & novissimo dentes tui obstupescant. Eccl. 30.

PARAPHRASIS.

Non rideas cum tua prole, si non videri rare: si non continuo ferrum habueris in manibus ad abscindendos ramusculos, & id quod ipsi nocivum est, carpent maros fructus, quibus dentes obstupescant, & in tuis ultimis diebus dolores causabunt.

REFL

REFLEXIO.

TRes necessariò causæ tibi dement
 auctoritatem erga tuum filium;
 nempe ridere cum illo, & te nimis fa-
 miliarem reddere, sufferre & dissimula-
 re ejusdem errores, & denique ipsi dare
 mala exempla, & coram eo tuas debi-
 litates & passiones demonstrare.

Hæ sunt tres indiscretiones, quibus
 respectum perdit, & te non æstimare af-
 fuecit. Evita eas sedulò, quia statim
 ut videbis auctoritatem tuam perditam,
 crede pariter, quod filium tuum perdi-
 deris. Uno verbo, non illum adora, &
 benè attende in consideratione tuarum
 prolium, ne sequaris tot funesta exem-
 pla aliorum parentum, qui eas per edu-
 cationem stultos efficiunt, & postea per
 pecuniam, aut suam propriam poten-
 tiam Iudices & Dominos populorum
 constituunt.

REGULA OCTAVA.

*Curva cervicem ejus in luventute,
 ne fortè induret, & non credat
 tibi. Eccl. 30.*

I 3

PARA-

*Curva ejus collum in juventute : dicitur
ejus arrogantiam , & fac inclinamur
ejus animum rebellem , omni quoque
modo ad obedientiam & respectum
Nulla occasione inter mitte eum corrigere , ne fortè in malo obdurescat ,
mala ejus inclinatio non fiat insuperabilis , aliàs ad talem statum cum
displicentia & pudore eum pervenire
videbis , ut tua negligentia aeternis
bi causent displicentias.*

REFLEXIO.

Nihilominus dum eum corrigis ,
stine ab iracundia. Correctio
iam miracula efficit contra magis in-
rigibilem & desperatum juvenilem
dum agendi ; sed si iracundia miscetur
huic excellenti medicinæ , devenit in
nenum. Si unum cum altero filio
porrigis , perdes eum , dum credis
malo remedium adterre ; & deus
ejusdem parricida , dum ejus medicum
agis.

Addisce esse severus & timendus

que furore, esse firmus, & inflexibilis,
& non perdere rationem; esse justus &
integer sine omni violentia; & scias
modum habendi faciem & linguam ali-
cujus terribilis Judicis, dum simul con-
servas cor paternum.

REGULA NONA.

*Filio, mulieri, & fratri non des po-
testatem in vita tua, & non de-
deris illi possessionem, ne forte
paeniteat te. Eccl. 33.*

PARAPHRASIS & REFLEXIO.

Quamdiu vives, non pone te sub re-
gimine eorum, quos tu ipsemet deberes
regere, sive sint uxor, proles, aut amici.
Retine semper auctoritatem quam De-
us tibi dedit, & dispositionem liberam
tuæ facultatis, nec eam confidas, quis-
cunque is fuerit, ne loco alicujus solatii
& quietis, quam exinde speras, cadas in
vituperium, & ne exinde fiant ingrati &
crudeles ii, quos credebas per tuam libe-
ralitatem reddendos magis gratos, & sa-
pientiores.

Ex quo cuncta filiis aut filiabus de-
disti, credent, quod nihil tibi amplius
debeant, & quando tuæ manus erunt
vacuæ, tua facies ipsis erit insupporta-
bilis & odiosa. Per nullas preces & nul-
lam remonstrationem muta hanc tuam
resolutionem, quia melius est, ut tuæ
proles dependeant à tua munificen-
tiâ, quam tu dependeas ab eorum grati-
tudinè, aut ab illorum justitia. Fac ut ser-
vi per tuâ operâ indigeant, & exinde
quid sperent, sed nunquam illis in-
degeas, si vis ut te ament: Monstra illis
vita manus tuas, sed eas firmas retine
& nihil nisi per mortem illis relinque.

ARTICVLVS TERTIVS

*De Regimine sui erga proprium
famulitium.*

REGULA PRIMA.

*Iugum & lorum curvant collum
seruorum, & seruum inclinant
rationes assidua. Eccl. 33.*

PARA